

Program ranog otkrivanja raka dojke u žena Primorsko-goranske županije

(Breast cancer screening programme in Primorsko-goranska county results, october 2004 – october 2006.)

E. Grgurević – Dujmić, S. Janković, A Bobinac

Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ

Ključne riječi: rak dojke, pilot projekt, skrining mamografija

Rak dojke predstavlja značajan zdravstveni problem u Primorsko-goranskoj županiji. Rak dojke je najčešći rak u žena kako u svijetu, Europi, Hrvatskoj tako i u PGŽ. Incidencija i mortalitet od te bolesti u stalnom su usponu.

U Primorsko-goranskoj županiji 1.10.2004. godine započeo je Pilot projekt ranog otkrivanja raka dojke. Pilot je osmišljen i proveden prema European Guidelines for Assuring Quality in Screening Programmes, u suradnji sa svim relevantnim institucijama u sustavu.

Izabrano je Opatijsko područje zbog zadovoljavanja svih uvjeta potrebnih za provođenje ovakvog programa.

Pilot projekt službeno je završen 1.4.2005. godine. Njime je obuhvaćeno 2 500 žena u dobnoj skupini od 50-69 godina. Ukupan odaziv bio je 71,12%. Tom odazivu su pridružene žene koje su unutar 6 -12 mjeseci obavile mamografski pregled.

Žene su pozivane pismenim putem na kućnu adresu. U kovertama je bio priložen poziv s točnim datumom, satom i mjestom gdje se treba javiti na mamografski pregled. Uz poziv, žene su dobile anketni upitnik kojeg je trebalo ispuniti i donijeti sa sobom. Ženama su detaljno u pismu objašnjeni razlozi ev. odgode pregleda te ponuđen broj besplatnog telefona na kojega se mogu javiti svakodnevno od 9-15 sati.

Pilot je bio u potpunosti informatiziran, svi sudionici bili su povezani informatičkim programom koji je to omogućavao.

U mamografskoj jedinici, inženjer medicinske radiologije upisivao je upitnike u kompjuter. Mamografske snimke očitavala su dva radiologa, neovisno jedan od drugoga, te je svaki pojedinačno upisivao rezultate, a u slučaju neslaganja uključio bi se treći radiolog (treće mišljenje).

Povjerenstvo za postupak licenciranja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi 18. ožujka 2005. obavilo je inspekciju - superviziju Pilot projekta, nakon čega se zaključilo da su ispunjeni zahtjevi osiguranja kvalitete. Dobivanje licence bio je preduvjet za nastavak uspješnog javnozdravstvenog djelovanja na području PGŽ.

Prema međunarodnim standardima, po završetku Pilota učinjena je i ekonomska evaluacija koja je neupitno pokazala isplativost ulaganja u ovakve programe. Računajući Cost benefit ratio (omjer uloženog i ostvarenih koristi), pokazalo se da on višestruko nadvisuje osnovni minimum isplativosti.

U periodu od svibnja do rujna 2005. godine nastavilo se s daljnjim provođenjem programa ranog otkrivanja raka dojke na Liburnijskom području. Pozvano je još 1 466 žena ciljane dobne skupine.

U razdoblju od 1. listopada do 31. prosinca 2005. godine, provođenje programa nastavilo se na području ostatka Županije. Pozvano je 3 122 žene ciljane dobne skupine.

Tijekom 2006. god., točnije, od siječnja do studenog 2006. g., dinamika provedbe programa bila je određena osiguranjem dva bitna preduvjeta za provođenje Programa: financiranje i raspoloživost termina za preglede. U tom razdoblju pozvane su 3 434 žene.

U provođenju Programa „Ranog otkrivanja raka dojke u žena PGŽ“, u periodu od listopada 2004. do listopada 2006. godine ukupno je pozvano 10 110 žena, od toga su pregledane 4 922 žene (49%). Odzivu od 49% pridružene su žene koje su mamografiju učinile unutar 6-12 mjeseci, tako da on iznosi 83%.

Dijagnosticirana su 32 karcinoma.

Za vrijeme provođenja Programa evaluirani su sljedeći parametri:

- odaziv žena,
- broj učesnika u skriningu – obuhvat žena,
- broj ponovljenih poziva,
- broj tehničkih ponavljanja pretraga,
- tijek procesa,
- rezultati – broj novootkrivenih slučajeva.

Program se i dalje provodi u našoj Županiji te očekujemo, u razdoblju od pet godina od početka provođenja, smanjenje mortaliteta za 25%.

Kontakt osoba:

Emina Grgurević- Dujmić, dr.med.

e-mail: emina@zzizpqz.hr

mob.tel. 098/259-041